

PAUL AUSTER

KÖŞEYE
KISTIRMAK

ROMAN

Çeviri: SEÇKİN SELVİ

GAN

7.
BASKI

PAUL AUSTER
KÖŞEYE
KISTIRMAK

Squeeze Play, Paul Auster

© 1997, Paul Auster

© 2000, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2000

7. basım: Kasım 2017, İstanbul

Bu kitabın 7. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

Kapak resmi: © iStockphoto.com / Jorge Delgado

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Yıldız Matbaa Mücellit

Maltepe Mah. Gümüşsuyu Cad. Dalgıç İş Merkezi No: 3 Kat: 2

Topkapı-Zeytinburnu

Sertifika No: 33837

ISBN 978-975-510-927-5

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

PAUL AUSTER
KÖŞEYE
KISTIRMAK

ROMAN

İngilizce aslından çeviren

Seçkin Selvi

Paul Auster'in Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

<i>Ay Sarayı</i> , 1991	<i>Brooklyn Çılgınlıkları</i> , 2007
<i>Yalnızlığın Keşfi</i> , 1991	<i>Yazı Odasında Yolculuklar</i> , 2007
<i>Son Şeyler Ülkesinde</i> , 1992	<i>Duvar Yazısı</i> , 2008
<i>Şans Müziği</i> , 1993	<i>Karanlıktaki Adam</i> , 2008
<i>Kırmızı Defter</i> , 1994	<i>Lulu Köprüde</i> , 2009
<i>Leviathan</i> , 1994	<i>Görünmeyen</i> , 2010
<i>Yükseklik Korkusu</i> , 1995	<i>Sunset Park</i> , 2011
<i>Duman - Surat Mosmor</i> , 1998	<i>Kış Günlüğü</i> , 2012
<i>Timbuktu</i> , 1999	<i>Şimdi ve Burada</i> (J.M. Coetzee'yle birlikte), 2013
<i>Cebi Delik</i> , 1999	<i>İç Dünyamdan Notlar</i> , 2014
<i>Yanılsamalar Kitabı</i> , 2002	<i>Babamın Tanrı Olduğunu Sandım</i> (editör), 2015
<i>Kehanet Gecesi</i> , 2004	<i>4 3 2 1</i> , 2017
<i>Cam Kent</i> , 2004	
<i>Hayaletler</i> , 2004	
<i>Kilitli Oda</i> , 2004	

PAUL AUSTER, 1947 yılında ABD'nin New Jersey eyaletinde, Newark'ta doğdu. Daha 12 yaşındayken, önemli bir çevirmen olan eniştesinin kitaplarını okuyarak edebiyata büyük bir ilgi duymaya başladı. Columbia Üniversitesi'nde Fransız, İngiliz ve İtalyan edebiyatı okuduktan sonra dört yıl kadar Fransa'da yaşadı, Fransız yazarlardan çeviriler yaptı. XX. yüzyıl Fransız şiiri üstüne önemli bir antoloji hazırladı. İlk kez 1987'de *New York Üçlemesi* adlı yapıtıyla büyük ilgi gördü. Daha sonra *Ay Sarayı*, *Kehanet Gecesi*, *Köşeye Kısırmak*, *Son Şeyler Ülkesinde*, *Leviathan*, *Şans Müziği*, *Timbuktu*, *Yanılsamalar Kitabı*, *Yükseklik Korkusu*, *Brooklyn Çılgınlıkları*, *Yazı Odasında Yolculuklar*, *Karanlıktaki Adam* ve *Sunset Park* adlı romanları, *Yalnızlığın Keşfi* adlı anı-romanı, *Kırmızı Defter* adlı öykü kitabı birbirini izledi. Auster, eşi yazar Siri Hustvedt ve iki çocuğuyla birlikte New York, Brooklyn'de oturuyor.

SEÇKİN SELVİ, Üsküdar Amerikan Koleji'ni bitirdi. Öğrenimini Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nde sürdürdü. *Tiyatro 70* ve *Edebiyat 81* dergilerini çıkardı. *Günaydın* ve *Sabah* gazetelerinde köşe yazarlığı yaptı. *Milliyet Sanat* dergisinde tiyatro eleştirileri yazıyor. MGS Merkezi ve Yeditepe Üniversitesi'nde eleştiri dersi verdi. Asaf Çiyiltepe Ödülü, Aydın Üstüntaş ve Çevirmenler Derneği Onur Ödülü alan Selvi, 1957'den başlayarak tiyatro, felsefe, edebiyat dallarında 167 yapıtı çevirdi.

Açıklama

Paul Auster, otobiyografik romanı *Cebi Delik*'te, yazarlığa ilk başladığı yıllardaki sıkıntılı günlerinde takma adla bir polisiye roman yazdığından söz eder. *Köşeye Kısırmak (Squeeze Play)* adlı bu roman Paul Benjamin imzasıyla yazılmış ve *Cebi Delik* kitabına ek olarak bu adla yayımlanmıştır. Okurlarımızı şaşırtmamak için kitabı Paul Auster'ın adıyla yayımlarken, yine okurlarımızı yanıltmamak için de bu açıklamayı yapıyoruz.

1

George Chapman beni aradığında mayısın ikinci salıydı. Adımı avukatı Brian Contini'den öğrenmiş. Bir soruşturmayı üstlenip üstlenemeyeceğimi sordu. Arayan bir başkası olsa duraksamadan hayır derdim. Zengin bir taşralı ailenin on dokuz yaşındaki kızını bulacağım diye üç haftadır canım çıkmıştı ve o anda isteyeceğim en son şey yeni bir müşteriydi. Aramadığım yer kalmamış; sonunda kızı Boston sokaklarında fahişelik yaparken bulmuştum. Kızın bana söylediği tek şey, "Siktir git polis bizontusu. Benim anam babam yok, çakıyor musun? Sen geçen hafta köpeğin tekini düzmekle meşgulken ben daha yeni doğuyordum," demek oldu.

Yorgundum, biraz dinlenmeye ihtiyacım vardı. Aile, kızlarının yaşadığını öğrenince, bana fazladan bir para vermişti; o parayı Paris'te yemeye niyetleniyordum. Ama Chapman telefon edince, geziyi ertelemeye karar verdim. Benimle görüşmek istediği konunun, Louvre'daki tabloları seyretmekten daha önemli olduğunu sezdim. Adamın sesinde bir çaresizlik vardı; konuyu telefonda açmak istemeyişi merakımı gıdıkladı. Chapman'ın başı beladaydı ve bu belanın ne olduğunu öğrenmek istiyordum. Ertesi sabah dokuzda büroma gelmesini söyledim.

Beş yıl önce, Chapman bir beyzbol oyuncusunun

bir mevsim içinde yapabileceği her şeyi yapmış; vuruşlarında 0,348'lik ortalamaya ulaşmış, kırk dört tam tur, yüz otuz yedi ara devre atışını başarmış ve üçüncü kalede Altın Eldiven Ödülü'nü kazanmıştı. Bölge maçlarında, lig karşılaşmalarında ve Dünya Kupası'nda hep başarılı olmuştu. Mevsim sona erdiğinde, Chapman'a "Ligin En Değerli Oyuncusu" unvanı verilmişti.

Olacak iş değildi. Hangi gazeteyi açsanız Chapman, ya tam tur atışıyla ya savunmadaki insanüstü performansı ile manşetlerdeydi. Çöp grevleri, siyasal skandallar ve kötü hava koşullarıyla çalkalanan o yıl boyunca Chapman dillerden düşmedi. Resmi o kadar sık yayınlanıyordu ki, uykuda bile yüzü gözünüzün önünden gitmiyordu. Aşağı Doğu Yakası'ndaki keşler bile onun adını biliyorlardı; hatta yerel bir radyo istasyonunun yaptığı ankette Chapman'ın adını bilenlerin sayısı, dışişleri bakanının adını bilenlerden daha çok çıkmıştı.

Chapman, neredeyse gerçek olamayacak kadar kusursuz bir kahramandı. Boylu boslu, yakışıklıydı; gazetecilerle açık yüreklilikle konuşur; imzasını isteyen hiçbir çocuğu kırmazdı. Dahası, Dartmouth Üniversitesi'nde tarih öğrenimi yapmıştı. Güzel, görgülü, zarif bir karısı vardı. Chapman beyzbol oynamaktan başka işler de yapıyordu. O deodorant reklamında oynatacağınız tipte biri değildi. Televizyona çıktığında ya Metropolitan Sanat Müzesi'nin tanıtımını yapar ya da göçmen çocuklar için bağış çağrısında bulunurdu. Chapman'ın yıldızının parladığı beyzbol mevsiminin ertesi kış, karısıyla birlikte bütün dergilere kapak oldular. Amerikalılar, Chapmanların hangi kitapları okuduklarını, hangi operaları izlediklerini, Mrs. Chapman'ın *poulet chasseur*'ü¹ nasıl pişir-

1. (Fr.) Mantarlı tavuk yemeği. (Y.N.)

diğini, ne zaman çocuk sahibi olmayı planladıklarını ezberle öğrendiler. O sırada Chapman yirmi sekiz, karısı yirmi beş yaşlarındaydı. Herkesin en sevdiği çift olmuşlar, herkesin gönlüne taht kurmuşlardı.

Chapman'ın parladığı mevsim benim için hiç unutulur gibi değildi. O yıl her yönden kötü geçmişti. Evliliğim çıkmaza girmiş; Bölge Savcılığı'ndaki işim tatsızlaşmış; borç gırtlığa dayanmıştı. Ne yana dönsem belaya çatıyordum. İlkbahar geldiğinde, çocukluğumun kabuğuna çekilmeye başladığımı fark ettim. Dünyama biraz olsun düzen vermek için, yaşamın daha hâlâ umut taşıdığı bir döneme sığınıyordum. Yeniden ilgi duymaya başladığım şeylerden biri de beyzboldu. Beyzbolun gerçeklikten kopuk oluşu beni avutuyordu. İçine battığım sıkıntılarla yüz yüze gelmemek için beyzbola sarılıyordum. Beş paralık soygunlar yüzünden yakalanmış Zenci delikanlılar için iddianame hazırlamaktan, boncuk boncuk terleyen şişko polislerle mahkemelerde sürtmekten, herkesi birer kurbana dönüştüren cinayet davalarından usanmıştım. Karımla didişmekten, evliliğimizi hâlâ yürütebilmişiz gibi numara yapmaktan da sıkılmıştım. Bir köşeye gizlenmiş, gemiyi terk etmeye hazırlanıyordum.

Mevsim ilerledikçe, ben de Americans takımının maçlarından başka şey düşünmez oldum; her sabah gazetelerde takımların skor listesine bakıyor, radyoda ya da televizyonda yakaladığım maçların hiçbirini kaçırmıyordum. Chapman öteki oyuncuların hepsinden çok ilgimi çekiyordu; çünkü üniversitedeyken rakip takımlarda birbirimize karşı oynamıştık. Chapman, Dartmouth takımının üçüncü kale sayısını yaparken, ben de Columbia'nın üçüncü kale sayısını yapmıştım. Geleceği parlak bir oyuncu sayılmazdım. Üniversiteden burs alabilmek için 0,245'lik bir derece yaptım ve üç yıl aynı durumda idare ettim. Chapman üniversite sayı rekorlarını altüst edip büyük

lig takımlarından biriyle sıkı bir sözleşme imzalamaya hazırlanırken, ben keyif için oynuyor ve sonunda Hukuk Fakültesi'ne geçmeye niyetleniyordum. Chapman'ı tırmanışa geçtiği o mevsim boyunca izlerken, onu kendimin ikinci kişiliği gibi görüyor; başarısızlıklara şerbetli bir parçam olarak bakıyordum. Aynı yaşta, aynı yapıdaydık, benzer bir eğitimden geçmiştik. Aramızdaki tek fark anatomikti. Dünya onun ayaklarının altındaydı, oysa benim gırtlığımı sıkıyordu. Chapman stadyumda şeref kürsüsüne çıkıp kupa alırken öylesine coşkuyla bağırıp alkışlıyordum ki, kendi taşkınlığımdan utanıyordum. Sanki onun başarısı beni kurtarabilirmiş gibi geliyordu ve kendi geleceğim konusunda bir başkasına umut bağlamaktan da ürküyordum. Ama o yıl iyice dağıtmıştım. Chapman da öylesine başarılıydı ve başarılarını günden güne öylesine katlıyordu ki, bir anlamda dibe vurmamı önledi diyebilirim. Belki aynı zamanda onun cesaretinden, ataklığından nefret de ediyordum.

Oysa o mevsim, Chapman'ın büyük liglerdeki son yılıymış. Ona karşı içten içe bir kıskançlığım vardıysa da, ilkbahar antrenmanlarından hemen önceki bir şubat gecesi, o duygu birdenbire yok oluverdi. Chapman, beyzbolculara verilen bir ziyafetten dönerken Porsche'si bir treylerle kafa kafaya çarpıştı. İlk başta Chapman yaşayacak gibi görünmüyordu. Sonuçta ölümü atlattı, ama sol bacağı yoktu artık.

Kazadan sonraki bir-iki yıl George Chapman'la ilgili pek bir şey duyulmadı. Arada sırada "Chapman'a protez bacak takıldı" ya da "Chapman özürülülere ziyaret etti" gibi kısa haberler yayınlanıyordu, hepsi o kadar. Ama tam akıllardan iyice silineceğini sandığınız sırada, Chapman başından geçenleri anlatan, büyük ilgi uyandıran, toplumun dikkatini yeniden üzerine çeken "Kendi Ayaklarımın Üzerinde Durmak" adında bir kitap yazdı. Ame-

rikalılar ünlülere taparlar; ama yeniden nam salan eski şöhretlere daha da çok taparlar. Yetenekli ve güzel olanlar her zaman hayranlık uyandırır; ama onlar bizden biraz uzakta, gerçek dünyaya hiçbir zaman değmeyen başka bir âlemde yaşarlar. Trajedi, bir yıldızı insanlarla daha eşit bir düzeye getirir; onun da bizler gibi incinebilir, bizler gibi kırılğan olduğunu kanıtlar ve o yıldız kendini toplayıp yeniden sahnedeki yerini aldığı zaman beynimizde, gönlümüzde özel bir yer kazanır. Chapman bunu gerçekten başarmıştı, hakkını yememek gerek. Kesik bir bacağı, yeni kariyer başarısına dönüştürebilmek her yiğidin harcı değildir. Ama Chapman yeniden üne kavuştuğu andan sonra spot ışıklarından bir daha hiç inmedi. Özürlülerin haklarını savunma hareketinde başı çekiyor; tekerlekli sandalye olimpiyatlarına sponsorluk yapıyor; bu konuyla ilgili parlamento oturumlarına katılıyor, özel televizyon programları yapıyordu. Senatoda bir yer boşaldığı için, önde gelen demokratların bir kısmı onun New York'tan senatör adayı olması için çalışıyorlardı. Dendiğine göre, Chapman da ay sonundan önce adaylığını açıklayacaktı.

Chapman randevu saatinden birkaç dakika önce, elinde gümüş saplı bastonuyla dimdik yürüyerek geldi. Elini bir diplomat resmiyetiyle sıktı. Bir koltuğa buyur ettim; yine dimdik oturdu; bastonunu bacaklarının arasına sıkıştırdı, yüzünde en ufak bir gülümseme belirtisi yoktu. Suratı yayvan ve adaleliydi. Gözleri neredeyse Apaçilerinki kadar çekikti. Kumral saçlarının özenle taranışı, Chapman'ın karşısındakini etkileyecek bir görüntüye önem verdiği, kendi imajını ciddiye aldığı izlenimini uyandırıyor. Kondisyonu hâlâ yerinde görünüyordu. Şakaklarındaki bir-iki tel kır dışında, gençliği ve

bir sporcuya yaraşır fiziksel yetkinliğini yitirmemişti. Yine de, bütün bunların ardında, yüzünde beni tedirgin eden bir şeyler vardı. Kahverengi gözlerinde duygu belirtisi yoktu. Bakışları, içinden geçenleri açığa vurmak istemezmişçesine fazlasıyla kararlı, keskin ve sabitti. Chapman açık vermemeye kararlı bir adama benziyordu ve oyunu onun kurallarına göre oynamak istemezsen, zaten oyunda yerin yoktu. Bu, gözü yükseklerde bir politikacıdan beklenmeyecek bir tavırdı. Bence Chapman daha çok kurşun askere benziyordu.

Büromda bulunmaktan pek hoşnut olmadığını açıkça belli ediyordu. Koltuğa oturup çevreye göz gezdirirken, gecenin bir yarısı kendini hiç bilmediği mahallede buluvermiş gibi davranıyordu. Buna aldırış etmedim. Büroma gelenlerin çoğu biraz tedirginlik duyar; Chapman'ın tedirginlik duymaya hepsinden haklı nedenleri olması doğaldı. Sözü dolandırıp zaman yitirmeden geliş nedenini anlattı. Görünüşe bakılırsa birisi onu öldürmeyi planlıyordu.

“Brian Contini, zeki olduğunu ve hızlı çalıştığını söyledi,” dedi.

“Chip Contini benim zekâmı her zaman abartır,” dedim. “Bunun nedeni de, hukukta okurken onun yarısı kadar çalışmama karşın, ondan yüksek not almam oldu.” Chapman okul anılarıyla vakit geçirecek havada değildi. Bastonunun sapıyla oynayarak sabırsız bakışlarını üzerime dikti. “Beni aradığınız için onur duydum,” diye sözü mü sürdürdüm; “peki ama neden polise başvurmadınız? Bu gibi konularda onlar daha donanımlıdır; üstelik sizin için ellerinden geleni yaparlardı. Önemli bir kişisiniz Mr. Chapman; eminim ki size özel işlem yaparlardı.”

“Bunun açığa çıkmasını istemiyorum. Bir sürü saçma sapan yazı çıkar, dikkatleri çok daha önemli işlerden bu konuya kaydırır.”

“Söz konusu olan sizin canınız,” dedim. “Bundan daha önemli bir şey olamaz.”

“Mr. Klein, bu sorunu çözenin bir doğru yolu vardır, bir de yanlış yolu. Ben doğru yoldan çözmek istiyorum. Ne yaptığımı da biliyorum.”

Arkama yaslandım; hissedilir bir sessizlik olmasını, havanın hafiften gerginleşmesini bekledim. Chapman’ın tavrı keyfimi kaçıyordu; ne tür bir belaya girdiğini iyice anlamasını istiyordum. “Birinin sizi öldürmeye çalıştığını söylerken neyi kastediyorsunuz? Biri sizi pencereden atmaya mı çalıştı? Yoksa ateş eden mi oldu? Ya da birinin martininize arsenik kattığını mı gördünüz?”

Chapman buz gibi bir tavırla, “Şu mektubu kastediyorum,” dedi. “Önceki gün, pazartesi günü geldi.”

Açık kahverengi kaşmir ceketinin iç cebine davrandı. Chapman’ın giysileri, ancak tuzu kuru olanların yakıştıracığı tarzda gündelik, ama şıktı. Beyzbolcuların çoğu, Hawaii’deki bekâr barlarından çıkmış gibi giyinirler; oysa Chapman, kurşuni pantolonu, yüz dolarlık ayakkabılarıyla tepeden tırnağa Madison Bulvarı’ndan gelmeydi. Onun bir yılda iç çamaşırlarına ve çoraplarına verdiği paranın, benim bütün gardırobuma harcadığımdan fazla olduğunu tahmin ediyordum.

Chapman, cebinden diplomat zarfı büyüklüğünde beyaz bir zarf çıkarıp bana uzattı. Mektup, Chapman’ın Doğu Yakası’ndaki adresine gönderilmiş ve merkez postanesinden atılmıştı. Adres, büyük olasılıkla IBM Selectric marka bir elektrikli daktilo makinesiyle yazılmıştı. Zarfı açıp mektubu okudum. Mektup da aynı makineyle yazılmıştı ve bir sayfa uzunluğundaydı.

Sevgili George,

Beş yıl önceki 22 Şubat’ı anımsıyor musun?

Son zamanlardaki davranışlarına bakılırsa, pek anımsıyor

gibi görünmüyorsun. O parçalanmış arabadan sağ çıktığın gece şansın yaver gitti. Belki gelecek sefere o kadar şanslı olmayabilirsin.

Sen akıllı çocuksundur George, onun için ne demek istediğimi söylememe gerek kalmadan anlarsın. Seninle bir anlaşma yaptık, ona bağlı kalman gerekir. Yoksa kötü olur.

Aday olacaktıydın diyorlar. Sen bu gidişle olsa olsa morgdaki buzluğa aday olabilirsin.

Bir dost

Mektubu okurken donuk bakışlarını üzerimden ayırmayan Chapman'a baktım.

"Bunun şantaj koktuğunu anlamak için dâhi olmaya gerek yok," dedim. "Sorun nedir Chapman? Biri sizi yemeye mi çalışıyor?"

"İşte sorun da bu zaten," dedi. "Mektubun neden söylediğini anlayamıyorum. Bir anlaşmaya uymamışım gibi görünüyor. Uyup uymamak şöyle dursun, ben kimseyle anlaşma yapmadım ki."

"Mektupta geçirdiğiniz kazanın aslında kaza olmadığı ima ediliyor."

Chapman, kafasının içini boşaltıp beş yıl önceki o gecenin anılarını yeniden kuytuya itmek istercesine başını bir öne bir arkaya salladı. Bir an için daha yaşlı, neredeyse çökmüş bir ifade belirdi yüzünde. Geçmişini anımsamak için gösterdiği çaba onu zorluyordu; yüzünde o âna kadar gizlemeyi başardığı acıyı gördüm.

Ağır ağır konuşarak, "İnan ki," dedi, "o bir kazaydı. Yola düşmüş bir dal parçasından kaçayım derken buzda kaydım ve karşı şeritten gelen kamyonu çarptım. Bu, önceden planlanamayacak kadar görünmez bir kaza. Üstelik ne diye böyle bir şey yapmak istesinler?"

Belirli bir düşünce sistematığı kurmak için, "Peki ya

kamyonun şoförü?” diye sordum. “Onun adını anımsıyorsunuz musunuz?”

“Papano... Prozello...” Durdu. “Tam olarak aklımda değil. P ile başlayan bir İtalyan adıydı. Ama bunda bit yeniği aramak, işi fazla abartmak olur. Adamcağız, arabadakinin ben olduğumu anlayınca perişan oldu. Hastanede ziyaretime geldi, kazada kendisi suçlu olmadığı halde, başışlamam için yalvardı.”

“Kaza nerede oldu?”

“Dutchess ilçesinde, 44 numaralı şosede, Millbrook yakınlarında bir yerde.”

“Peki ama, ziyafet Albany’deydi, öyle değil mi? Neden Thruway’den ya da hiç değilse Taconic yolundan gelmediniz?”

Chapman bir an ne yanıt vereceğini şaşırıldı. “Neden soruyorsun?”

“Albany ile New York’un arası epey uzaktır. Nasıl olup da kasaba yoluna saptığınızı anlayamadım.”

Chapman birden kendini topladı. “Doğrusunu istersen, çok yorgundum,” dedi. “Otoyoldan çıkıp تنها bir yola saparsam daha rahat giderim diye düşündüm.” Sözüünü melodramatik bir ifadeyle noktalandı: “Anlaşılan yanlışmışım.”

Konuşmayı daha başında ana konudan kopartmak istemediğim için, daha sonra üzerinde düşünmek niyetiyle bu ayrıntıyı şimdilik bir yana bıraktım. “Mektupta bana ters gelen bir şey var,” dedim. “Gözdağı veriyor gibi, ama neden söz ettiği belli değil. Dediğiniz gibi, sözü edilen anlaşmadan hiç haberiniz yoksa, o zaman mektuptan anlam çıkmıyor. Birinin sizi işletmiş olabileceğini hiç düşündünüz mü; belki kafadan kontak birisi yazdı, belki de bir arkadaşınız şaka olsun diye yazdı.”

Chapman, “Mektubun beni işletmek için yazılmış olduğunu düşünseydim,” dedi, “dün seni aramazdım, bu-

gün de sabahın dokuzunda buralara kadar gelmezdim. Tabii ki bütün olasılıkları tarttım. Ama sonuçta hiçbir şey fark etmiyor. Ortada somut olan tek şey bu mektup ve bu işi çözenin tek yolu da mektubun gerçek olduğunu varsaymaktan geçiyor. Bu bir şaka deyip geçmek, sonra da tahminimde yanıldığım için bir sokak köşesinde öldürülmek istemem.”

“Bir de başka açıdan bakalım. Bildiğim kadarıyla siz hep başarılı, çok sevilen bir kişi oldunuz. Sizden nefret eden, siz ortadan kalkarsanız dünyanın daha iyi olacağına inanacak kadar nefret eden biri var mı?”

“Son iki günümü bu soruya yanıt arayarak geçirdim. Ama aklıma hiç kimse gelmiyor.”

“Öyleyse, bir başka yolu deneyelim. Evliliğiniz nasıl gidiyor? Cinsel yaşamınız nasıl? Parasal durumunuz ne âlemde? İşleriniz nasıl gidiyor?”

Chapman sözü ağzıma tıkadı: “Seni ilgilendirmeyen şeylere burnunu sokma,” dedi. “Buraya hayat hikâyemi anlatmaya gelmedim. Beni öldürmek isteyen her kimse, onun izini bulsun diye seni tutmaya geldim.”

Bu sefer ben terslendim: “Bak Chapman, senin için çalışıp çalışmamaya bile henüz karar vermiş değilim. Ama çalışmaya karar verirsem, bana yardımcı olmanı isterim. Kimse kimseyi iş olsun diye durduk yerde ölümle tehdit etmez. Bunu yapmak için nedenler, somut, elle tutulur nedenler vardır, bu nedenler de genellikle cinsellik, para ya da insanların söz konusu etmekten kaçındıkları başka şeylerle bağlantılıdır. Bu mektubu yazanı bulmamı istiyorsan, yaşamını didik didik etmeme razı olacaksın; çünkü büyük olasılıkla, aradığımız yanıt senin yaşamında gizli. Bu pek hoşuna gitmeyebilir, ama hiç değilse sağ kalmanı sağlar. Sanırım asıl amaç da bu.”

İlke olarak müşterilerimle böyle konuşmayı sevmem. Ama bazen gerekir; hele iş daha başından ters baş-

lıyorsa, o zaman böyle davranmak kaçınılmaz olur. Soruşturma işi pis iştir; cinayet de pis iştir ve birinden yardım göreceklere insanların kendi canlarının da biraz acıyacağını peşinen bilmeleri gerekir. Bu, hiç kimsenin kazanmadığı, herkesin kaybettiği bir oyundur. Tek fark, bazılarının başkalarından daha fazla kaybetmesidir.

Chapman takındığı tavırdan pişman oldu ve kendisinden beklediğim gibi incelikle özür diledi. Sinirlerine çok hâkim gibi görünmeye çalışsa da, pek öyle değildi –bu yüzden de sürekli olarak kendini savunma ihtiyacındaydı– ama yine de ondan hoşlanıyordum. Kurnazlıkla aptallığın tuhaf bir karışımıydı; binlerce kör noktası olmasına karşın bazı şeyleri şaşılacak kadar açık seçik görebiliyordum, kişiliğindeki bu çelişkiler ilgimi çekiyordu. Özgüvenli görünümünün arkasında neredeyse acıklı diyebileceğim bir şeyler vardı; sanki kendisiyle henüz barışık değilmiş gibiydi. Onunla dostluk kurmaya hevesli değildim, ama ona yardım etmeye çalışıyordum. Bu davayı almak istediğimi fark ettim.

“Özür dilerim,” dedi. “Çok haklısın. Şu son iki günde öylesine bir gerginlik yaşadım ki, ben ben olmaktan çıktım. Genelde mutluyum. İnanması zor ama, bacağımyı kaybetmem yararlı oldu; sanırım daha iyi bir insan olma yaradı. Artık gerçek bir amacım var, önem verdiğim şeyler için çalışıyorum. Karım, kazadan sonraki zor günlerde bana destek olan olağanüstü bir kadındır, onu çok seviyorum. Başka kadınlarla düşüp kalkmıyorum, param var, işimi severek yapıyorum – işte sorularının yanıtı. Bilmek istediğim tek şey, neden biri beni öldürmek istesin?”

Saf ve şaşkın bir ifadeyle, ne yapacağını bilemeyen bir halde bakıyordu yüzüme. Chapman ya çok usta bir aktördü ya da gerçekten en ufak bir pislige bulaşmadan yaşıyordu. Alttan alan tavrıyla konuşurken, beni inandırmaya neredeyse kuşku uyandıracak kadar hevesli, gerçek

olamayacak kadar açık yürekli görünüyordu. Ona inanmak istiyordum, ama içimden bir ses inanma diyordu. Chapman'ın yaşamıyla ilgili anlattıklarını doğru olarak kabullenirsem, davaya başlamak için elimde hiçbir ipucu olmayacaktı. Ama ortalıkta da onu öldürmek isteyen biri vardı.

“Peki, bir de siyasal açıdan bakarsak ne olur?” dedim. “Belki de senatör olmanı istemeyen biri vardır.”

“Ama daha adaylığımı bile ilan etmedim. Henüz aday bile değilken, kimin için tehlikeli olabilirim?”

“Seçime girmeyi düşünüyor musun?”

“Kesin kararımı gelecek hafta sonuna kadar vermeyi planlıyordum. Ancak bu sorun çıkınca işler karıştı. Ne yapacağımı bilemiyorum.”

“Bir de beyzbol kariyerin var,” diye ortaya yeni bir olasılık attım. “Bir beyzbolcu bir sürü ipe sapa gelmez adam tanır – kumarbazı, sahtekârı, kısacası defolu unsurlar dediğimiz türde insanlar. Belki de hiç farkında olmadan bir şeye ya da birine bulaştın.”

“O günler çok geride kaldı. İnsanlar artık beni beyzbolcu olarak hatırlamıyorlar.”

“Sen öyle san. Sopyayı senin gibi tutan biri öyle kolay kolay unutulmaz.”

Chapman büroma girdiğinden beri ilk kez gülümsemi. “Bu iltifat için teşekkür ederim. Ama bundan bir şey çıkmaz, beyzboldan bir ipucu yakalayamayız. O tür insanlarla hiç tanışmadım.”

Konuşmamız bir süre daha böyle gitti. Ben Chapman'a bir soru soruyordum; o bundan bir sonuç çıkmayacağını, konunun mektupla ilgisi olmadığını söylüyordu. Tepem atıp çıktığımdan beri, Chapman daha kibar, daha uzlaşmacı olmuştu; ama bunun yalnızca değişik bir taktik olmaktan öteye gitmediğini seziyordum. Sonuçlar değişmiyor, bir yere varamıyorduk. Chapman'ın benimle

oynadığı oyunun ne olduğunu kestiremiyordum. Mektup onu gerçekten sarsmıştı; öyle olmasına karşın tek isteği bu konuda bir şeyler yapmamı engellemekmiş gibi davranıyordu. Bir yandan davayı almamı öneriyor, öte yandan davayı benden kaçırmaya çalışıyordu. Kendimi pahalı bir saat armağan edilen, ama saatin akrebiyle yelkovanının olmadığı fark eden birine benzetiyordum.

Konuşma sona erdi; Chapman'dan aldığım birtakım adları, adresleri, telefon numaralarını defterime kaydettim. Bu adların bir işe yarayıp yaramayacağından kuşkuluydum; yine de hiçbir şeyi es geçmek istemiyordum. İşin rengi yavaş yavaş belirdikçe, epey taban tepmek zorunda kalacağım anlaşılıyordu.

“Günde yüz elli dolar, artı masrafları isterim,” dedim. “Üç günlük de avans alırım. İş bitince, harcamaların dökümünü liste halinde veririm.”

Chapman çek defterini çıkardı, masanın üzerine koydu, Mont Blanc dolmakalemiyle yazmaya başladı. “Max Klein’in adına yazıyorum,” dedi. “Göbek adın var mı?”

“Hayır, yalnızca Max Klein.”

“Bin beş yüz dolarlık çek yazıyorum; böylece ilk on günün hesabını kapatmış olurum. En azından o kadar yaşayacağımı umuyorum.” Sırtarak yüzüme baktı. “Sorunu on günden önce çözersen, üstü sende kalsın.”

Çoğu kişi gibi, Chapman da para harcarken tuhaf bir biçimde seviniyordu. Bana yüklü avans vermekle, belki de olumlu bir adım attığını düşünüyor; yazdığı çeki bir tür hayat sigortası poliçesi gibi görüyordu. Para, konuşur derler. Ama daha bugüne kadar mermi durdurabilen dolarlık banknot görmedim.

“Aklıma bazı şeyler geliyor,” dedim. “Bunları kafamda bir düzene koyup yarın sabah seni ararım. Birtakım soruların yanıtını bulmak için belki yeniden görüşelim, derim.”

Chapman eki defterden kopartıp bana verdi. Sonra ayağa kalktı; ağırlığını ustalıkla bastonuna bindirdi. Bunun artık otomatikleşmiş bir hareket olduğunu tahmin ettim. Chapman'ı kapıya kadar geçirdim, tokalaştık; o koridordan asansöre doğru topallayarak yürürken arkasından baktım. Konuşmamız kırk beş dakikadan kısa sürmüştü.

Üniversitedeyken birbirimize karşı beyzbol oynadığımızdan Chapman'a söz etmedim. Bu noktada o konuyu açmanın anlamı yoktu. Avukatının babası Victor Contini'nin Doğu Yakası'ndaki çetelerden birinin başı olduğundan da söz etmedim. Chip Contini'nin Dutchess ilçesinde, Millbrook'da doğup büyüdüğünü de söylemedim. Mektupta yazıldığı gibi, George akıllı çocuktuktu. Belki de bunları zaten biliyordu.

Yaşayan en ünlü Amerikalı yazarlardan biri olan Paul Auster, her romanıyla okurlarını farklı yaşamların tanığı kılarak, modern çağın nabzını tutuyor.

Ünlü beyzbol oyuncusu George Chapman, bir kaza sonucu sakat kalır ve sporculuk yaşamı sona erer. Politikaya atılır, senatör adayı olur. Kusursuz bir kahramandır; zarif bir eşi, mutlu görünen bir yaşamı vardır. Ne var ki bir gün bir tehdit mektubu alınca eski dostu Dedektif Max Klein'in kapısını çalmak zorunda kalır. Hayatı bir anda allak bullak olmuştur.

Küşeye Kısırmak, Paul Auster'in yazarlık serüvenindeki ilk durağı. 30 yıl evvel Paul Benjamin imzasıyla basıldığında, usta bir yazarın gelişini müjdelemişti.

Şaşırtıcı, alışageldik kalıpların dışında, sürükleyici bir polisiye...

